

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 112/2014-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť S. P, zastúpenej advokátom Mgr. Viliamom Hajdukom, Námestie slobody 2, Humenné, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 97/2011 z 25. januára 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 387/2012 z 23. januára 2013, ako aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 74/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2013 doručená sťažnosť S. P., (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 97/2011 z 25. januára 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 387/2012 z 23. januára 2013, ako aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 74/2005.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že 2. augusta 2004 uzavrela ako zamestnávateľka pracovné zmluvy s J. B., H. B. a S. K. ako zamestnancami (ďalej len „navrhovatelia“). Navrhovatelia mali vykonávať prácu lesných robotníkov vo Francúzsku. Pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú do 16. novembra 2004 s nástupom do práce 16. augusta 2004. Sťažovateľka poukazuje na ďalšie aspekty súvisiace s uvedenými pracovnými vzťahmi – dojednanie minimálnej mzdy, úhrada cestovného, poistenia, zabezpečenie pracovných prostriedkov a stravy.

Navrhovatelia sa žalobou z 13. apríla 2005 domáhali voči sťažovateľke zaplatenia po 164 129 Sk s príslušenstvom z titulu úhrady mzdy a ďalších plnení spojených s výkonom práce v cudzine.

O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 74/2005 z 18. mája 2007 tak, že zaviazal sťažovateľku zaplatiť každému z navrhovateľov sumu 5 571,20 Sk s 8 %

ročným úrokom z omeškania od 14. júna 2006. Zároveň uložil navrhovateľom povinnosť náhrady trov konania sťažovateľke a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podali navrhovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 135/2007 z 5. decembra 2007 tak, že vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania rozsudok okresného súdu zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení veci okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 74/2005 zo 14. júna 2011 tak, že zaviazal sťažovateľku uhradiť každému z navrhovateľov sumu 5 263,19 € so 6 % ročným úrokom z omeškania od 30. júla 2005. V prevyšujúcej časti – úroku z omeškania žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 97/2011 z 25. januára 2012 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu v tej časti, v ktorej zaviazal sťažovateľku uhradiť navrhovateľom v 1. a 3. rade sumu 5 026,61 € a navrhovateľovi v 2. rade sumu 4 376,11 € so 6 % ročným úrokom z omeškania od 30. júla 2005, vo zvyšnej časti zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 387/2012 z 23. januára 2013 tak, že dovolanie odmietol ako neprípustné.

V súvislosti s namietaným rozsudkom krajského súdu z 25. januára 2012 sťažovateľka uvádza:

«Mám za to, že vyššie uvedený rozsudok Krajského súdu v Prešove nie je presvedčivo odôvodnený a jeho odôvodnenie obsahuje vnútorný rozpor. Ďalej poukazujem na to, že problematika výkladu pracovných zmlúv v súvislosti s prípustnosťou použitia analógie pri ich výklade nebola v minulosti v obdobnom prípade riešená v judikatúre Najvyššieho súdu SR. Z tohto dôvodu som preto toho názoru, že odvolací súd mal v rozsudku, ktorým

rozhodol o mojom odvolaní podľa § 238 ods. 3 OSP vysloviť, že sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, čo však neurobil. Takýto postup Krajského súdu v Prešove viedol až k tomu, že mi bola odňatá možnosť konania pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP, nakoľko absencia takéhoto výroku vylučuje prípustnosť dovolania zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 OSP. Odňatie možnosti konať pred súdom považujem rovnako za porušenie môjho práva na spravodlivé konanie.

Vzhľadom na to, aký je stav v dostupnej slovenskej judikatúre, ako je uvedené vyššie v bode II. tejto sťažnosti, jednoznačne možno urobiť záver, že Krajský súd v Prešove ako odvolací súd mal v rozsudku, ktorým rozhodol o mojom odvolaní podľa § 238 ods. 3 OSP vysloviť, že sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, čo však neurobil. V tomto vidím rovnako porušenie môjho základného práva na spravodlivý proces. Nemôžem sa stotožniť s názorom, že je len na svojvôli odvolacieho súdu, či je určité rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo nie je. Takýto výklad zákona nepovažujem za konformný s ústavou garantovaným právom na spravodlivý proces.

Ďalej mám za to, že sa Krajský súd v Prešove v rozsudku nijako nevysporiadal s mojim argumentom, že za prácu – ťažbu dreva, ktorú vykonali navrhovatelia podľa pracovnej zmluvy mi bolo francúzskou spoločnosťou SARL BOIS DALESIA ako subdodávateľovi vyplatených 10 993,18 € bez DPH. A preto keďže som podnikala v tejto oblasti už dlhšiu dobu a som znalá miestnych pomerov považujem za nelogické, aby v prípade zisku očakávaného v takejto výške som dopredu dohodla so zamestnancami takú vysokú odmenu za vykonané práce, akú súd po svojom nesprávnom výklade pracovnej zmluvy prisúdil navrhovateľom.

Je nepochopiteľné, že Krajský súd v Prešove v samotnom odôvodnení rozsudku pri sumarizácii doterajšieho priebehu konania v tejto veci (v úvode odôvodnenia rozsudku) cituje mojim odvolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Humenné, a to túto jeho časť: „Žalobcovia síce uplatnili až 12 % úrok z omeškania ročne od 17. 11. 2004 do zaplatenia, pričom na takto uplatnený úrok z omeškania nemajú žalobcovia nárok. Žalovaná sa o povinnosti alebo o výške plnenia dozvedela až doručením návrhu na začatie konania, ktorý jej bol doručený dňa 29. 07. 2005. Súd je preto toho názoru, že nárok na úrok z omeškania by vznikol žalobcom až nasledujúci deň po dni, kedy sa o svojej povinnosti plniť žalovaná dozvedela. Ku dňu 29. 07. 2005 bol úrok z omeškania vo výške 6 % ročne,

preto súd zaviazal žalovanú uhradiť každému zo žalobcov úrok z omeškania z dlžnej sumy vo výške 6 % ročne od 30. 07. 2005 do zaplatenia.“

Takáto úvaha súdu je v rozpore s odôvodnením rozsudku, podľa ktorého nárok na plnenia, ktoré žiadali svojou žalobou navrhovatelia, vznikol priamo na základe pracovných zmlúv, ktoré navrhovatelia podpísali so mnou. V tomto prípade by som predsa vedela o svojej povinnosti plniť žalobcom cestovné náhrady hneď po ukončení ich práce, ktorú pre mňa žalobcovia vykonávali a teda by som musela platiť úroky z omeškania odo dňa 17. 11. 2004. Opätovne pripomínam, že ja som v žiadnom prípade nemala v úmysle poskytnúť žalobcom cestovné náhrady ako pri zahraničnej pracovnej ceste za každý ich odpracovaný deň a preto som sa o tejto svojej údajnej povinnosti dozvedela až na základe žalobcami podaného návrhu na začatie konania v tejto právnej veci.

Z vyššie uvedeného vyplýva jednoznačný vnútorný rozpor nachádzajúci sa v odôvodnení rozsudku Krajského súdu v Prešove.»

V súvislosti s namietaným porušením označených práv uznesením najvyššieho súdu z 23. januára 2013 sťažovateľka uvádza:

„Uznesením Najvyššieho súdu... došlo rovnako k porušeniu môjho vyššie uvedeného základného práva a to z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom len na základe absencie výroku Krajského súdu v Prešove o vyslovení, že sa jedná o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.“

Sťažovateľka tiež spochybňuje záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania z dôvodu, že krajský súd v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok okresného súdu, preto by na základe § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) dovolanie malo byť prípustné.

Sťažovateľka tiež namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nečinnosťou okresného súdu po podaní dovolania. Poukazuje na to, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 25. januára 2012 podala osobne na okresnom súde 23. februára 2012. Ďalej v sťažnosti uvádza:

„Na základe výzvy Okresného súdu... zo dňa 01. 03. 2012 sp. zn. 10 C/74/2005 som zaplatila súdny poplatok za dovolanie a to príkazom na úhradu na účet súdu dňa 06. 03. 2012. Spisový materiál v tejto právnej veci bol Najvyššiemu súdu SR doručený dňa 03. 12. 2012, (takmer po deviatich mesiacoch) a to až po tom, ako som sa písomnou žiadosťou zo dňa 13. 11. 2012 na Okresnom súde Humenné domáhala podania informácie, kedy bolo moje dovolanie predložené dovolaciemu súdu na rozhodnutie.

Nie je mi zrejmé, z akých dôvodov Okresný súd Humenné doručil moje dovolanie Najvyššiemu súdu až dňa 03. 12. 2012. Mám za to, že takouto nečinnosťou vznikli v konaní zbytočné prietahy. Zároveň som týmto spôsobom bola ukrátená o možnosť uplatniť v tejto právnej veci zákonný inštitút mimoriadneho dovolania.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 387/2012 zo dňa 23. 01. 2013... rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 01. 2012 sp. zn. 3 Co 97/2011 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 387/2012 zo dňa 23. 01. 2013... [a] [r]ozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 25. 01. 2012 sp. zn. 3 Co 97/2011 zrušuje.

Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom, resp. nečinnosťou Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 74/2005 porušené bolo.

Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- EUR (slovom jedentisíc eur), ktoré je Okresný súd Humenné povinný zaplatiť jej účet do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Najvyšší súd SR, Krajský súd v Prešove a Okresný súd Humenné sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľke trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet sťažovateľky.“

Sťažovateľka návrh na primerané finančné zadosťučinenie odôvodňuje tým, že „došlo k závažnému zásahu do jej práva na spravodlivý súdny proces a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. S ohľadom na uvedené si sťažovateľka uplatňuje primerané zadosťučinenie za porušenie práva na spravodlivý proces a porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vo výške 1.000,- EUR (slovom jedentisíc eur), čo považuje za symbolickú náhradu jej spôsobenej ujmy.“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 25. januára 2012

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Co 97/2011 z 25. januára 2012 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy (premietnutý aj do § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Proti namietanému rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, pričom argumentovala tým, že jej krajský súd odňal možnosť konať pred súdom z dôvodu, že svoj rozsudok neodôvodnil presvedčivo, a tiež tým, že nevyslovil prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP proti svojmu rozsudku.

Najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil právny názor, podľa ktorého nedostatok odôvodnenia predstavuje vadu, ktorá vedie k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP] a zakladá prípustnosť dovolania (napr. sp. zn. 4 Cdo 171/2005, sp. zn. 1 Obdo V 91/2007, sp. zn. 2 Cdo 80/2012, sp. zn. 4 Cdo 165/2012, sp. zn. 4 Cdo 424/2012, sp. zn. 6 Cdo 259/2012, sp. zn. 5 Cdo 107/2013, sp. zn. 5 Cdo 369/2013). Pri uvedenej právnej kvalifikácii najvyšší súd v zásade vždy vecne

preskúma námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatok dôvodov.

V prerokúvanom prípade najvyšší súd, vychádzajúc z právneho názoru, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu môže zakladať vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP, preskúmal odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu. Rovnako tak sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľky o tom, že krajský súd mal vysloviť prípustnosť dovolania podľa § 283 ods. 3 OSP.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na judikatúru ústavného súdu, ktorej základom je právny názor, podľa ktorého ak najvyšší súd odmietne mimoriadny opravný prostriedok sťažovateľa ako neprípustný, je v zásade zachovaná lehota na podanie sťažnosti (a daná právomoc ústavného súdu) aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu, ak sťažovateľ podá sťažnosť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania ako neprípustného. Uvedené pravidlo sa však uplatní len v prípade rozhodnutia o odmietnutí dovolania, keď najvyšší súd vecne neprerokoval dovolanie, teda reálne neuplatnil svoju prieskumnú právomoc vo vzťahu k dovolacej argumentácii účastníka.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka aj v sťažnosti namieta, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok a nerozhodol o prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP, ústavný súd konštatuje, že nemá právomoc preskúmať namietaný rozsudok krajského súdu, pretože ho z uvedených hľadísk preskúmal najvyšší súd na základe jej dovolania.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je preto z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 387/2012 z 23. januára 2013 (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 23. januára 2013

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Ústavný súd poukazuje tiež na svoju judikatúru (napr. m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012), ktorá zdôrazňuje, že popri uvedení petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky.

Na tomto základe ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky v tom rozsahu a z tých hľadísk, ktoré sťažovateľka uvádza v jej odôvodnení. Ústavný súd prihliadol aj na to, že sťažovateľka je v konaní zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom.

Základom argumentácie sťažovateľky je nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania vzhľadom na neexistenciu vady konania podľa § 237 písm. f) OSP.

Sťažovateľka v prvom rade namieta, že krajský súd rozsudkom z 25. januára 2012 v časti rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu navrhovateľov zamietol, preto je dovolanie podľa § 238 ods. 1 OSP prípustné. V odôvodnení uznesenia z 23. januára 2013 najvyšší súd v súvislosti s touto námietkou uviedol:

„Vo výroku, ktorým odvolací súd v ostatnej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol, dovolanie žalovanej síce smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému ustanovenie § 238 ods. 1 O. s. p. pripúšťa dovolanie, avšak v tomto prípade dovolanie nie je prípustné subjektívne. Zmeňujúcim výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu bolo totiž odvolaniu žalovanej vyhovené, keďže v tejto časti súd žalobu voči nej zamietol. Z účelu dovolania vyplýva, že nie každému účastníkovi prislúcha právo podať dovolanie. Toto právo nie je dané tomu účastníkovi, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol dotknutý vo svojich právach. Zmeňujúci výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel jednoznačne v prospech žalovanej, preto voči nemu nebola oprávnená podať opravný prostriedok.“

Ústavný súd už vyslovil právny názor (napr. IV. ÚS 598/2012), že za splnenia zákonných podmienok môže napadnúť rozhodnutie súdu príslušným opravným prostriedkom zásadne len účastník konania (napr. § 201, § 240 ods. 1 OSP), pričom z povahy veci vyplýva, že môže ísť len o toho účastníka, v ktorého neprospech vyznelo rozhodnutie súdu. Tento neprospech sa prejaví v zásade tým, že účastník bol neúspešný vo veci samej, prípadne rozhodnutím procesnej povahy, ktoré znamená pre účastníka ujmu (napr. nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, uloženie poriadkovej pokuty a pod.).

Výklad § 238 ods. 1 OSP najvyšším súdom tieto závery rešpektuje, je logický a zodpovedá zmyslu a účelu uvedeného ustanovenia. Ústavný súd preto nepovažuje uvedený právny názor najvyššieho súdu za arbitrárny; považuje ho za primerane odôvodnený a z tohto dôvodu za ústavne akceptovateľný.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že krajský súd jej odňal možnosť konať pred súdom, pretože vo svojom rozsudku nevyslovil prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 OSP z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, najvyšší súd uviedol:

„K námietke dovolateľky o nepripustení dovolania odvolacím súdom treba uviesť, že oprávnenie vysloviť prípustnosť dovolania proti svojmu rozhodnutiu patrí výlučne

odvolaciemu súdu. Rozhodnutie o tejto otázke závisí totiž len od jeho uváženia. Ak odvolací súd v potvrdzujúcom rozhodnutí vo výroku nevysloví prípustnosť dovolania, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či inak ide o vec zásadného právneho významu (R 38/1993). Dovolací súd je v tomto smere viazaný názorom odvolacieho súdu, ktorý v danej veci nevyužil svoje oprávnenie vysloviť prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu výroku svojho rozsudku, a musí túto skutočnosť akceptovať rovnako ako účastník konania. Týmto postupom odvolacieho súdu teda nedošlo k žiadnemu procesnému pochybeniu z jeho strany.“

Aj vo vzťahu k tejto námietke považuje ústavný súd predmetný výklad § 238 ods. 3 OSP za logický, rešpektuje zmysel a účel tohto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, právne závery, ku ktorým dospel najvyšší súd, nie sú arbitrárne ani zjavne neodôvodnené. Korešpondujú aj s právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil vo svojej skoršej judikatúre (m. m. IV. ÚS 163/2011, IV. ÚS 515/2012), podľa ktorého patrí do výhradnej právomoci odvolacieho súdu rozhodnúť o prípustnosti dovolania proti jeho rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Sťažovateľka tiež nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého jej krajský súd neodňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP vzhľadom na to, že rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu považoval za riadne odôvodnený. V súvislosti s touto námietkou sťažovateľky najvyšší súd v uznesení z 23. januára 2013 uviedol:

„Podľa názoru dovolacieho súdu oba rozsudky zodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa v dôvodoch svojho

rozhodnutia stotožnil s analogickým použitím ustanovenia § 13 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách na daný právny vzťah účastníkov. Zhodne s prvostupňovým súdom uzavrel, že žalobcom vykonávajúcim prácu lesných robotníkov vo Francúzsku pre žalovanú na dobu určitú od 16. augusta 2004 do 16. novembra 2004 v zmysle pracovnej zmluvy z 2. augusta 2004 patrí nárok popri mzde i na plnenie podľa citovaného zákonného ustanovenia, keďže im nebolo zo strany žalovanej zabezpečené žiadne stravné podľa bodu 7 pracovnej zmluvy. Vysporiadal sa i s námietkou žalovanej ohľadne údajne dohodnutej úkolovej mzdy za vyťaženie drevnú hmotu, ktoré tvrdenie považoval z jej strany za účelové, nepodložené zmluvou. Po ustálení počtu odpracovaných dní žalobcami a po odrátaní im už priznaných súm dospel odvolací súd k čiastkam, na ktoré majú žalobcovia voči žalovanej nárok; vo zvyšku priznaných súm prvostupňovým súdom jeho rozsudok zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozsudku správnosť právnych záverov, ktoré sú obsahom tohto odôvodnenia, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá.“

Najvyšší súd vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu môže predstavovať vadu podľa § 237 písm. f) OSP, a preto skúmal opodstatnenosť tejto námietky sťažovateľky.

V súvislosti s odôvodnením rozsudku krajského súdu z 25. januára 2012 sťažovateľka namieta:

- analogické aplikovanie zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 283/2002 Z. z.“) na právne vzťahy vzniknuté na základe pracovných zmlúv uzavretých medzi sťažovateľkou s navrhovateľmi,
- určenie času vzniku jej povinnosti platiť navrhovateľom úrok z omeškania,
- nevysporiadanie sa krajského súdu s jej argumentom, že ako „subdodávateľ“ pri výnose 10 993,18 € za prácu vykonanú navrhovateľmi by s nimi nedojednala takú vysokú odmenu za túto prácu.

Skúmanie, či rozhodnutie je riadne odôvodnené, nie je len otázkou počtu argumentov uvedených v odôvodnení, ale aj ich kvality. Toto hodnotenie takto v sebe inkorporuje aj aspekt právneho posúdenia veci samej, pretože dostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu možno hodnotiť len vo vzťahu k predmetu konania a ku konkrétnym okolnostiam prípadu (sporným skutočnostiam, námietkam účastníkov konania a pod.). Preto pokiaľ ide o preskúmanie ústavnej udržateľnosti záveru najvyššieho súdu o tom, že konajúce súdy svoje rozsudky riadne odôvodnili, je potrebné preskúmať priamo aj odôvodnenia predmetných rozsudkov všeobecných súdov v tých aspektoch, ktoré namieta sťažovateľka.

a) Pokiaľ ide o analogickú aplikáciu zákona č. 283/2002 Z. z., na daný právny vzťah krajský súd v odôvodnení namietaného rozsudku uviedol:

„V pracovnej zmluve možno dohodnúť ďalšie podmienky, o ktoré majú účastníci záujem, najmä ďalšie hmotné výhody (§ 43 ods. 4 zákona č. 311/2011 Z. z., Zákonník práce).

Ak je miesto výkonu práce v cudzine, zamestnávateľ v pracovnej zmluve ďalej uvedie:

... c) ďalšie plnenia spojené s výkonom práce v cudzine v peniazoch alebo naturáliách...

Odvolaací súd konštatuje, že prvostupňový súd sa s právne v konaní zaoberal ďalšími v pracovnej zmluve dohodnutými hmotnými výhodami spojenými s výkonom práce žalobcov v zahraničí. V tomto smere prvostupňový súd vykonal rozsiahle dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že žalovaná nezabezpečila žalobcom v zahraničí žiadnu stravu, títo sa stravovali z vlastných potravín a zásob na vlastné náklady.

Vychádzajúc z obsahu uzavretých pracovných zmlúv medzi účastníkmi konania (bod 7 zmluvy) je preto dôvodné prijať záver, že žalobcovia nemajú nárok (podľa ust. § 13 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z.)... pretože žalobcovia neabsolvovali zahraničnú pracovnú cestu, resp. pracovnú cestu v zahraničí. Žalobcom ale patrí nárok na iné plnenie (ďalšie hmotné výhody) spojené s výkonom práce v cudzine, ktoré plnenie bolo medzi účastníkmi konania dohodnuté v pracovnej zmluve zo dňa 02. 08. 2004 postupom podľa ust. § 43 ods. 4, 5 písm. c) Zákonníka práce.

So zreteľom na skutočnosť, že žalovaná počas výkonu práce žalobcom v zahraničí stravu neposkytovala, žalobcovia majú nárok na plnenie (ďalšie hmotné výhody), a to na plnenie, ktoré analogicky zodpovedá ust. § 13 zákona č. 283/2002 Z. z... Aj keď analógia práva nie je výslovne upravená ani v Zákonníku práce a ani v Občianskom zákonníku, citované zákony jej použitie nezakazujú.“

Citovaný právny názor uviedol krajský súd aj v uznesení z 5. decembra 2007, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu z 18. mája 2007. Po vrátení veci bol týmto právnym názorom okresný súd viazaný (§ 226 OSP), v rozsudku zo 14. júna 2011 si preto tento právny názor osvojil a vychádzal z neho pri posudzovaní nárokov navrhovateľov zo sporných pracovných zmlúv.

Inštitút analógie sa pri aplikácii práva využíva v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený konkrétnym ustanovením príslušného zákona, resp. iného právneho predpisu (*analogia legis*), resp. ak existuje spoločenský vzťah, na ktorý nepamätá právna norma, ktorá by ho regulovala (*analogia iuris*) (II. ÚS 317/09, IV. ÚS 107/2012).

V prípade analógie zákona (*analogia legis*) ide o prenesenie zákonného hodnotiaceho meradla na zákonom (alebo iným právnym predpisom) neupravenú právnu otázku na základe podobnosti. Posúdenie, resp. výklad, či v danom prípade ide o takú otázku, ktorá môže byť predmetom analógie zákona, ako aj prípadné použitie analógie zákona (podobného právneho predpisu na podobný vecný stav), a rozhodnutie na základe jej použitia, patrí zásadne do právomoci všeobecného súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (m. m. II. ÚS 122/03, IV. ÚS 107/2012).

V prerokovávanom prípade z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu z 25. januára 2012 vyplýva, že konajúce súdy – okresný súd a krajský súd ustálili, že nárok na ďalšie hmotné výhody navrhovateľom vznikol na základe dohody so sťažovateľkou vyjadrenej v pracovných zmluvách z 2. augusta 2004. Vzhľadom na nejednoznačné vyjadrenie v texte týchto zmlúv a na zistenie, že sťažovateľka neposkytovala navrhovateľom stravu počas výkonu práce v zahraničí, posúdili konajúce súdy charakter dojednaného nároku a jeho výšku analogickou aplikáciou § 13 zákona č. 283/2002 Z. z.

Ústavný súd nepovažuje uvedený právny záver za arbitrárny ani zjavne neodôvodnený, preto je ústavne udržateľný. Námietka sťažovateľky, že takto určená odmena za prácu presahuje výnos, ktorý dosiahla ako „subdodávateľ“, tento záver nie je sama osebe spôsobilá spochybníť. Uvedená skutočnosť by mohla byť napr. prejavom nesprávnej kalkulácie výnosov a nákladov spojených s ich dosiahnutím, ktorá sa v podnikateľskej praxi vyskytuje. Sťažovateľkou uplatnená argumentácia nesignalizuje také pochybenie krajského súdu pri vysporiadaní sa s touto námietkou, ktoré by malo ústavnoprávnu intenzitu, a teda zakladalo dôvod na vyslovenie porušenia označených práv.

b) Pokiaľ ide o namietaný vnútorný rozpor pri určení času, kedy navrhovateľom vznikol nárok na úroky z omeškania, ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka namieta použitie pre ňu priaznivejšieho výkladu oproti výkladu pre ňu nepriaznivému. Sťažovateľka nemohla v tomto smere napadnúť ani výrok rozsudku okresného súdu zo 14. júna 2011, ktorým okresný súd návrh v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania zamietol. Z týchto dôvodov túto námietku nemožno akceptovať ani v konaní pred ústavným súdom. Nárok na úrok z omeškania ako taký vyplýva z posúdenia veci samej. Keďže sťažovateľka toto meritórne posúdenie relevantne nespochybnila, nemožno ani z toho pohľadu jej námietku akceptovať.

Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že záver najvyššieho súdu, že krajský súd v spojení s okresným súdom neodňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom z dôvodu, že svoje rozhodnutia náležite odôvodnili, nie je arbitrárny. K predmetnému právnomu záveru možno dospieť aplikáciou a výkladom príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konšatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu z 23. januára 2013. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym

názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom ako dovolacím súdom nevykazuje také nedostatky, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 23. januára 2013 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 74/2005

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať

aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti v tejto časti je preskúmavanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľky, podľa ktorej postupom okresného súdu po podaní dovolania sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu z 25. januára 2012 malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka uvádza, že spisový materiál s dovolaním bol doručený najvyššiemu

súdu až 3. decembra 2012, t. j. takmer po deviatich mesiacoch od zaplataenia súdneho poplatku za dovolanie.

Sťažovateľka namieta postup okresného súdu pri vykonávaní úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní (§ 209 OSP v spojení s § 240 ods. 1 a § 241 ods. 3 OSP). Zo sťažnosti a z jej príloh je zrejmé, že najvyšší súd v predmetnom dovolacom konaní rozhodol namietaným uznesením 23. januára 2013.

Keďže sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v dovolacom konaní sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 8. apríla 2013, t. j. v čase, keď najvyšší súd už vo veci samej nekonal, v dôsledku čoho už k namietanému porušovaniu v sťažnosti označených práv ani postupom okresného súdu nemohlo dochádzať, ústavný súd sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2014